

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. Vtrum opera mortificata per peccatu[m] per penitentia[m] reuiuiscant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Furgit in minori charitate, consequetur quidem premium essentiale, secundum quantitatem charitatis, in qua inuenitur, habebit tamen gaudium maius de operibus in prima charitate factis, quam de operibus quae in secunda fecit, quod pertinet ad premium accidentale.

ARTICVLVS VI.

Vtrum per penitentiam subsequenter, etiam opera mortua uiuificentur.

q. d. 14. q. 2. ar. 3. q. 1. & d. 15. q. 1. ar. 3. q. 1. & 2.

Art. p. r. c.

In illud Aug. q. 1. seminatilis & c. tom. 6.

AD SEXTVM sic proceditur. **V**t, q. per penitentiam subsequenter et opera mortua (quae scilicet non sunt in charitate facta) uiuificentur. Difficilius enim est, quod ad uitam perueniat illud, quod fuit mortificatum (quod nunquam fit secundum naturam) quam illud, quod nunquam fuit uiuum, uiuificetur: quia ex non uiuis, secundum naturam aliqua uiua generantur: sed opera mortificata, per penitentiam uiuificantur, ut dictum est. * ergo multo magis opera mortua uiuificantur.

¶ 2 Præ. Remota causa, remouetur effectus: sed causa, quare opera de genere bonorum sine charitate facta, non fuerunt uiua, fuit defectus charitatis & gratiae: sed iste defectus tollitur per penitentiam. ergo per penitentiam opera mortua uiuificantur.

¶ 3 Præ. Hierony. dicit, Si quando uideris inter multa mala opera facere peccatorem quemquam, aliqua quae iusta sunt, non est tam iniustus Deus, ut propter multa mala obliuiscatur paucorum bonorum: sed hoc maxime uidetur, quando mala praeterita pro poenitentiam tolluntur. ergo uidetur, quod post penitentiam Deus remuneret priora bona opera in statu peccati facta, quod est ea uiuificari.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit prima Cor. 13. Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. hoc autem non esset, si saltem per penitentiam subsequenter uiuificarentur. non ergo penitentia uiuificat opera prius mortua.

RESPON. Dicendum, quod opus aliquod dicitur mortuum dupliciter. uno modo effectiue: quia scilicet est causa mortis: & secundum hoc opera peccati dicuntur opera mortua, secundum illud Heb. 9. sanguis Christi emundabit conscientias nostras ab operibus mortuis. haec igitur opera mortua non uiuificantur per penitentiam, sed magis abolentur, secundum illud Heb. 6. Non rursus iacentes fundamentum penitentiae ab operibus mortuis. Alio modo dicuntur opera mortua priuatiue, scilicet quia carent uita spirituali, quae est ex charitate, per quam anima Deo coniungitur, ex quo uiuit sicut corpus per animam: & per hunc modum etiam fides, quae est sine charitate, dicitur mortua, secundum illud Iac. 2. Fides sine operibus mortua est. & per hunc etiam modum omnia opera, quae sunt bona ex genere, si sine charitate fiant, dicuntur mortua, in quantum scilicet non procedunt ex principio uita, sicut si dicamus sonum citharae uocem mortuam. Sic igitur differentia mortis, & uita in operibus, est secundum comparationem ad principium, a quo procedunt. opera autem non possunt iterum a principio procedere (quia transeunt) & iterum eadem numero resumere non possunt. unde impossibile est, quod opera mortua iterum fiant uiua per penitentiam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in rebus naturalibus, tam mortua, quam mortificata carent principio uita: sed opera dicuntur mortificata non ex parte principii, ex quo processerunt, sed ex parte

F impedimenti extrinseci. mortua autem dicuntur ex parte principii: & ideo non est similis ratio.

AD SECVNDVM dicendum, quod opera de genere bonorum sine charitate facta, dicuntur mortua propter defectum charitatis, & gratiae, sicut principii. hoc autem non praestatur eis per penitentiam sequentem, ut ex tali principio procedant. uideratio non sequitur.

AD TERTIVM dicendum, quod Deus recordatur bonorum, quae quis facit in statu peccati, non ut remuneret ea in uita aeterna, quod debetur solis operibus uiuis. ex charitate factis: sed remuneret ea temporali remuneratione, sicut Gregorius dicit in hom. de Diuite & Lazaro, quod nisi diues ille aliquod bonum egisset, & in praesenti seculo remunerationem accepisset, nequaquam ei Abraham diceret, Receperisti bona in uita tua. uel etiam hoc potest referri ad hoc, quod patietur tolerabilius iudicium. unde dicit Gregorius in l. b. de Patientia, non possumus dicere, schismatico melius fuisset, ut Christum negando nihil eorum pateretur, quae passus est confitendo: sed aestimandum est, tolerabilius ei futurum iudicium, quam si Christum negando, nihil eorum pateretur, ut illud quod ait Apostolus, Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest, intelligatur ad regnum caelorum obtinendum, non ad extremi supplicii iudicium tolerabilius subeundum.

QVAESTIO XC.

¶ Super Quaestionem nonagesimam.

De partibus penitentiae in generali, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de partibus penitentiae.

¶ Et primo in generali.

¶ Secundo in speciali de singulis.

CIRCA primum queruntur quatuor.

¶ Primo. Vtrum penitentia habeat partes.

¶ Secundo. De numero partium.

¶ Tertio. Quales partes sint.

¶ Quarto. De diuisione eius in partes subiectiuas.

ARTICVLVS I.

Vtrum penitentia debeant partes assignari.

AD PRIMVM sic proceditur. **V**idetur, quod penitentia non debeant partes assignari. Sacramenta enim sunt, in quibus diuina uirtus secretius operatur salutem: sed uirtus diuina est una & simplex. non ergo poenitentiae cum sit sacramentum, debent partes assignari.

¶ 2 Præ. Penitentia, & est uirtus, & est sacramentum: sed ei, in quantum est uirtus, non assignantur partes, cum uirtus sit habitus quidam, qui est simplex qualitas mentis. similiter etiam & penitentiae, in quantum est sacramentum, non uidetur, quod sint partes assignandae: quia baptismo & aliis sacramentis non assignantur partes.

IN quaestio. 90. in qua de partibus penitentiae agitur, scilicet contritione, confessione, & satisfactione, sciendum est uarias inueniri de hoc opiniones. Scotus namque in 4. sentent. dist. 16. q. 1. tenet, quod ista tria nullo modo sunt partes sacramenti poenitentiae. Et fundamentum eius est: quia apud ipsum in eodem 4. dist. 14. q. 4. sacramentum poenitentiae est absolutio sacramentalis, cuius nulla pars est contritio, quae est quoddam spirituale in anima: neque confessio: quia nihil est ipsius sententiae sacerdotis, sed est actus rei accusantis seipsum: neque satisfactio, quae sequitur absolutionem sacramentalem. Durandus uero in 4. sentent. dist. 14. q. 2. art. 1. tenet sacramentum poenitentiae integrari ex absolutione, ut forma, & confessione, ut materia: contritionem uero non ponit eius partem. sed dispositionem praeuiam satisfactionem autem pro consequente. Auclor autem, ut patet in

hom. 40. in euang. circa medium illius. Lib. de penitentia, cap. 6 in medio. D. 426. & 1142. D. 950.

q. d. 6. q. 1. ad 1. q. 1. & 4.